

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

**МЕЖДИННА ОЦЕНКА И
АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЛАСТНА
СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА
ОБЛАСТ ШУМЕН
ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 г.**

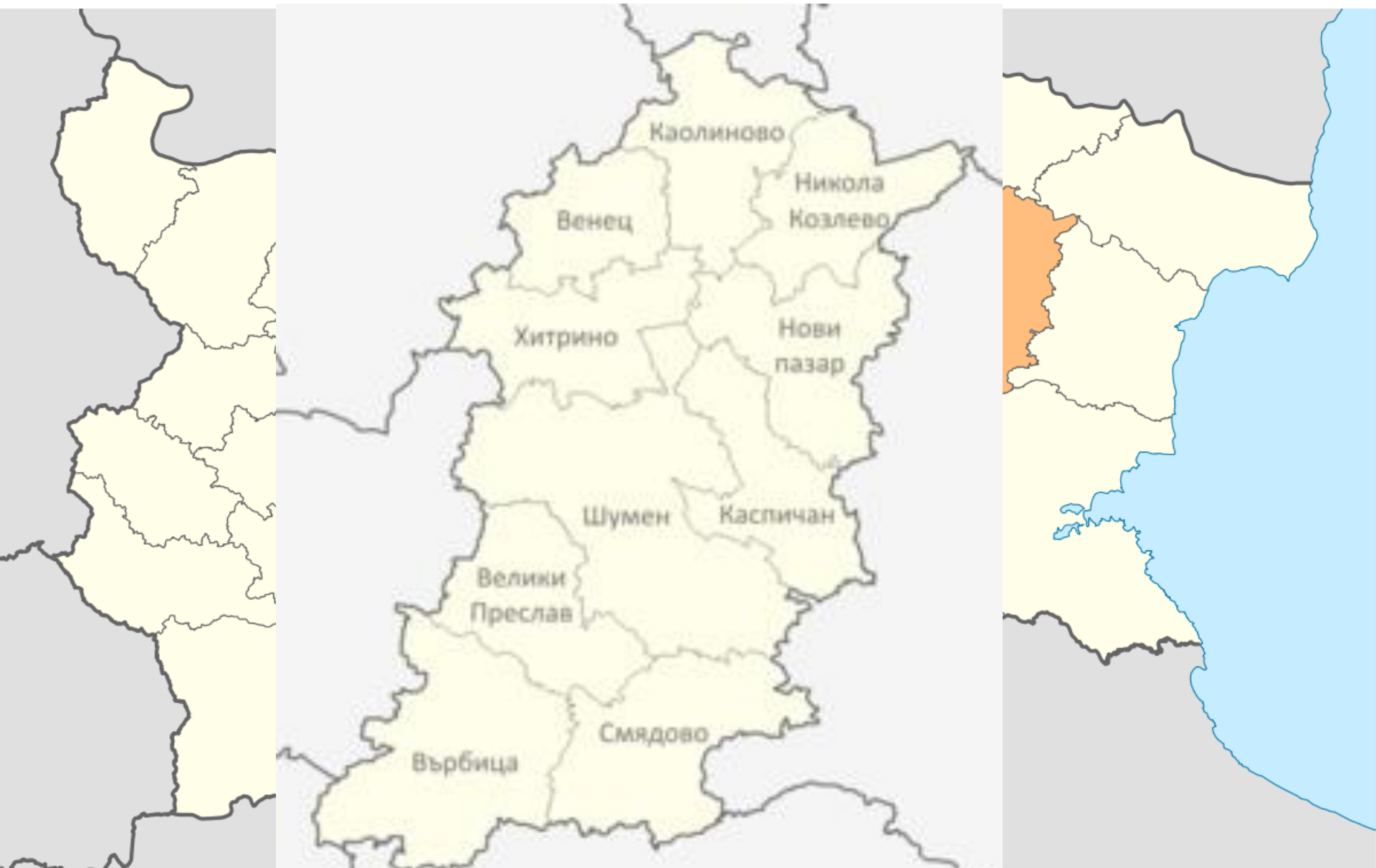
Доц. д-р Георги Бърдаров

12.04.2018 г.

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

В Закона за регионалното развитие, чл.33, ал.1 се регламентира извършването на междинна оценка към средата на периода на действие на документа.

Междинната оценка включва:

1. оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
2. оценка на степента на постигане на съответните цели;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки за изпълнението на съответния документ.

**Изготвянето на оценката премина през следните
*последователни фази:***

Идентифициране на проблемната ситуация;

Анализ на заинтересованите страни;

Подготовка на оценката;

Събиране на данни;

Анализ и интерпретация на информацията;

Вграждане на резултатите в политиката за местно
и регионално развитие.

При изготвянето на оценката са използвани следните *подходи и методи*:

Наблюдение

Проучване

Описание

Анализ и Синтез

Оценка

Сравнение

Работа в екип

SWOT анализ

Индексен метод

Графични методи

Методика за качествена оценка на количествени показатели

Процентно съотношение изпълнение (в %) към 2020г.	Процентно съотношение изпълнение (в %) към 2017г.	Качествена оценка на изпълнението
0 (неизпълнение) - 15	0 (неизпълнение) - 7	слабо изпълнение
от 16 до 40	от 8 до 20	умерено изпълнение
от 41 до 60	от 21 до 30	добро изпълнение
от 61 до 80	от 31 до 40	много добро изпълнение
над 80	над 40	отлично изпълнение

Визия на ОСР на област Шумен 2014-2020г.

Област Шумен - със стабилна и устойчива социална и икономическа жизненост, достойно подкрепяща развитието на Североизточния район и България.

За изпълнение на визията са поставени 3 стратегически цели

Планирани са и общо по 3 приоритети за действие, които предлагат специфични интервенции, насочени към изпълнение на поставените стратегически цели на ОСР.

Изпълнение на Стратегическа цел 1. Устойчиво повишаване икономическата жизненост на област Шумен чрез активиране на местния потенциал и подобряване на екологичните условия

Приоритет 1.1 Повишаване инвестиционната атрактивност на областта чрез създаване на по-добра бизнес среда и подкрепа за иновации и технологично обновление

От постигнатите резултати може да се направи извод, че местните предприятия са с подобрена устойчивост чрез изпълнение на проекти за технологичното им обновление, повишена производителност и ефективност, подобрен достъп до нови пазари и интернационализация на МСП, подобрен достъп до ИКТ.

За развитие на областта остават ключови проектите за доизграждане на индустриален парк „Шумен“ и стартиране на нови производства с високи технологии (наред с конвенционалните производства), привличане на инвестиции в мощности за преработване на селскостопански суровини (в обособен сектор на индустриалния парк) и създаване и изграждане на логистични центрове и паркове

Приоритет 1.2. Активирание специфичния потенциал на областната икономика

Общата стойност на реализираните проекти по тези цели е 5 988 хил. лв.

Постигнато въздействие чрез реализацията на проектите е по отношение на: опазване, развитие и популяризиране на културното и природно наследство за интегрирането му с традиционния морски туризъм, развитие на природни, културни и исторически атракции - възстановяване, опазване, експониране, оборудване; регионален маркетинг и реклама на регионални туристически продукти.

Приоритет 1.3. Подобряване на екологичните условия чрез щадящо използване на териториалните ресурси и опазване на околната среда

По приоритета са предвидени три специфични цели:
„Ефективно използване на териториалните ресурси“,
„Опазване на околната среда и биоразнообразието“,
„Превенция на природните рискове и климатична сигурност – информираност, програмиране, управление“.

Общото финансово изпълнение на Приоритет 1.3 е **223 563 хил. лв.** и това съставлява **74%** от постигането на Стратегическа цел 1 и **41%** от постигнатия напредък за цялата ОСР. Това означава, че основният напредък по стратегията е постигнат по отношение на подобряване на екологичните условия чрез щадящо използване на териториалните ресурси и опазване на околната среда.

Изпълнение на Стратегическа цел 2.

**Ограничаване на социалната изолация и
подобряване условията за развитие на човешкия
капитал**

Приоритет 2.1. Повишаване на заетостта и доходите чрез подобряване достъпа до пазара на труда

По приоритета са предвидени три специфични цели: „Превенция на отпадането от пазара на труда“; „Адаптиране към пазара на труда с приоритет към групата в младежка възраст“; „Достъп до пазара на труда“.

Общото финансово изпълнение на приоритета е **3 670 хил. лв.**, което съставлява **3%** от постигането на Стратегическа цел 2 и незначителна част от постигнатия напредък за цялата ОСР – под **1%**.

Приоритет 2.2. Подобряване качеството и достъпа до образователни, здравни, културни и други социални услуги

По приоритета са предвидени четири специфични цели: „Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище на населението“, „Подобряване на здравната инфраструктура и социалните услуги“, „Подкрепа за културни и творчески дейности, достъп до културното наследство“ и „Стимулиране на масов спорт сред младежите“.

Общото финансово изпълнение на Приоритет 2.2 е **103 867 хил. лв.**, което съставлява **95%** от постигането на Стратегическа цел 2 и **19%** от постигнатия напредък за цялата ОСР.

Приоритет 2.3. Развитие и укрепване капацитета на регионалните и местни власти за подобряване на административното обслужване и управление на регионалното развитие

По приоритета са предвидени две специфични цели „Подобряване качеството и достъпа до обществени услуги“ и „Прилагане на принципите и практиките на стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие“.

Общото финансово изпълнение на Приоритет 2.3 е **2 011 хил. лв.**, което съставлява около **2%** от постигането на Стратегическа цел 2 и незначителна част от постигнатия напредък за цялата ОСР.

**Изпълнение на Стратегическа цел 3. Балансирано
и устойчиво териториално развитие**

Приоритет 3.1. Интегрирано градско развитие с хармонична жизнена среда

По приоритета са предвидени две специфични цели: „Създаване на условия за устойчиво и интегрирано градско развитие“ и „Подобряване на свързаността и достъпа между градовете-центрове и разширяване зоната им на влияние“.

Общото финансово изпълнение на Приоритет 3.1 е **67 853 хил. лв.**, което съставлява **51%** от постигането на Стратегическа цел 3 и **12%** от постигнатия напредък за цялата ОСР.

Приоритет 3.2. Подобряване качеството на живот в селските райони

По приоритета са предвидени две специфични цели: „Укрепване ролята на малките градове-центрове в селските райони“ и „Подобряване стандарта на обитаване в селата“.

Общото финансово изпълнение на Приоритет 3.2 е **66 228 хил. лв.**, което съставлява **49%** от постигането на Стратегическа цел 3 и **12%** от постигнатия напредък за цялата ОСР.

Приоритет 3.3. Териториално сътрудничество

По приоритета са предвидени две специфични цели: „Междубщинско сътрудничество и партньорство за реализиране на проекти от общ интерес“ и „Вътрешно регионално сътрудничество и сътрудничество с области от други райони“.

Общото финансово изпълнение по Приоритет 3.3 е **97 хил. лв.**, което съставлява незначителна част от постигнатия напредък по Стратегическа цел 3 и като цяло за ОСР.

Резултати от оценката на специфичните индикатори

Индикаторите по Приоритет 1.1 „Повишаване инвестиционната атрактивност на областта чрез създаване на по-добра бизнес среда и подкрепа за иновации и технологично обновление“ отчитат **100%** изпълнение. По отношение на индикатор увеличаване на приходите от дейността на МСП, при заложена междинна стойност от **40%** е постигната реално **117%** , като приходите от дейността на МСП за 2011 г. са в размер на 1 440 хил. лв. и нарастват до 3 128 хил. лв. през 2016 г.

По отношение на индикаторите по **Приоритет 1.2.**
„Активиране специфичния потенциал на областната икономика“ изпълнението е **75%**, като само един от индикаторите не е постигнат - реализирани проекти за възстановяването на съществуващи, и направата на нови напоителни съоръжения и системи.

Изпълнението на индикаторите по **Приоритет 1.3.**
„Подобряване на екологичните условия, чрез щадящо използване на териториалните ресурси и опазване на околната среда“ е в размер на **25%**.

По Приоритет 2.1. „Повишаване на заетостта и доходите, чрез подобряване достъпа до пазара на труда“
изпълнението на индикаторите е в размер на **33%**.

Положителна тенденция е увеличаването на средния доход на домакинството през 2016 г. на 12 342 лв. и изпълнението по този индикатор е 39,3%, т.е. изпълнена е заложената междинна стойност от 15%.

По Приоритет 2.2. „Подобряване качеството и достъпа до образователни, здравни, културни и други социални услуги“ изпълнението на индикаторите е в размер на **100%**, като е превишено изпълнението по всички индикатори, което се дължи на големия брой проекти, финансирани със средства от централния и общинския бюджет, както и със средства от Фондовете на ЕС.

Изпълнението на индикаторите по **Приоритет 2.3.**

„Развитие и укрепване на капацитета на

регионалните и местни власти за подобряване на административното обслужване и управление на

регионалното развитие“ е в размер на 66,7%,

значителен е броят на изпълнените проекти в

област Шумен за периода 2014-2017 г. – 346

проекта, което превишава близо 7 пъти

заложената междинна стойност!

Изпълнението на индикаторите по **Приоритет 3.1.**

**„Интегрирано градско развитие с хармонична
жизнена среда“** е в размер на **75%**. Индикаторите

за население, живеещо на територия с

реализирани Интегрирани планове за градско
възстановяване и развитие, рехабилитирана и

реконструирана пътна мрежа, както и за

реконструирана ВиК мрежа в км. са постигнати,

като изготвените ИПГВР на територията на област

Шумен са за гр. Шумен и гр. Нови Пазар.

Индикаторите по **Приоритет 3.2. „Подобряване на качеството на живот в селските райони“** бележат изпълнение от **66,7%**. Постигнати са индикаторите за население, облагодетелствано от подобрена социална, здравна и образователна инфраструктура в малките градове и относителния дял на домакинствата с достъп до интернет, единствено не е изпълнен индикатор за брой нови фирми, които са започнали дейността си в малките градове.

По **Приоритет 3.3 „Териториално сътрудничество“** е заложен само един индикатор – „брой проекти за разширяване на сътрудничеството и насърчаване на икономическия, социалния и културния обмен между общините, областите и регионите“, който не е постигнат, като при планирана междинна стойност от 4 проекта, са изпълнени 2.

Общо от 28 специфични индикатора, с постигнати междинни цели са 18 броя, което се равнява на 64,3% и може да се оцени като много добро изпълнение на индикаторите спрямо заложените междинни цели.

Общата стойност на планирания финансов ресурс на ОСР Шумен за периода 2014-2020 г. е **332 000 хил. лв.**, а този до 2017 г. е **149 400 хил. лв.** Към 31.12.2017 г. стойността на изпълнените и текущи проекти е **545 685 хил. лв.** Това може да се окачестви като отлично финансово изпълнение на Областната стратегия за развитие и изпълнение с **365%** на поставената финансова цел за периода 2014-2017 г. или изпълнение със **164%** на поставената финансова цел за целия период 2014-2020 г.

Това означава, че финансовата рамка е преизпълнена още до 2017 г. и се налага нейното увеличение с последваща актуализация на документа.

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

350 000

Финансово изпълнение на ОСР Шумен 2014-2020 по стратегически цели (в хил. лв.)

300 000

250 000

200 000

150 000

100 000

50 000

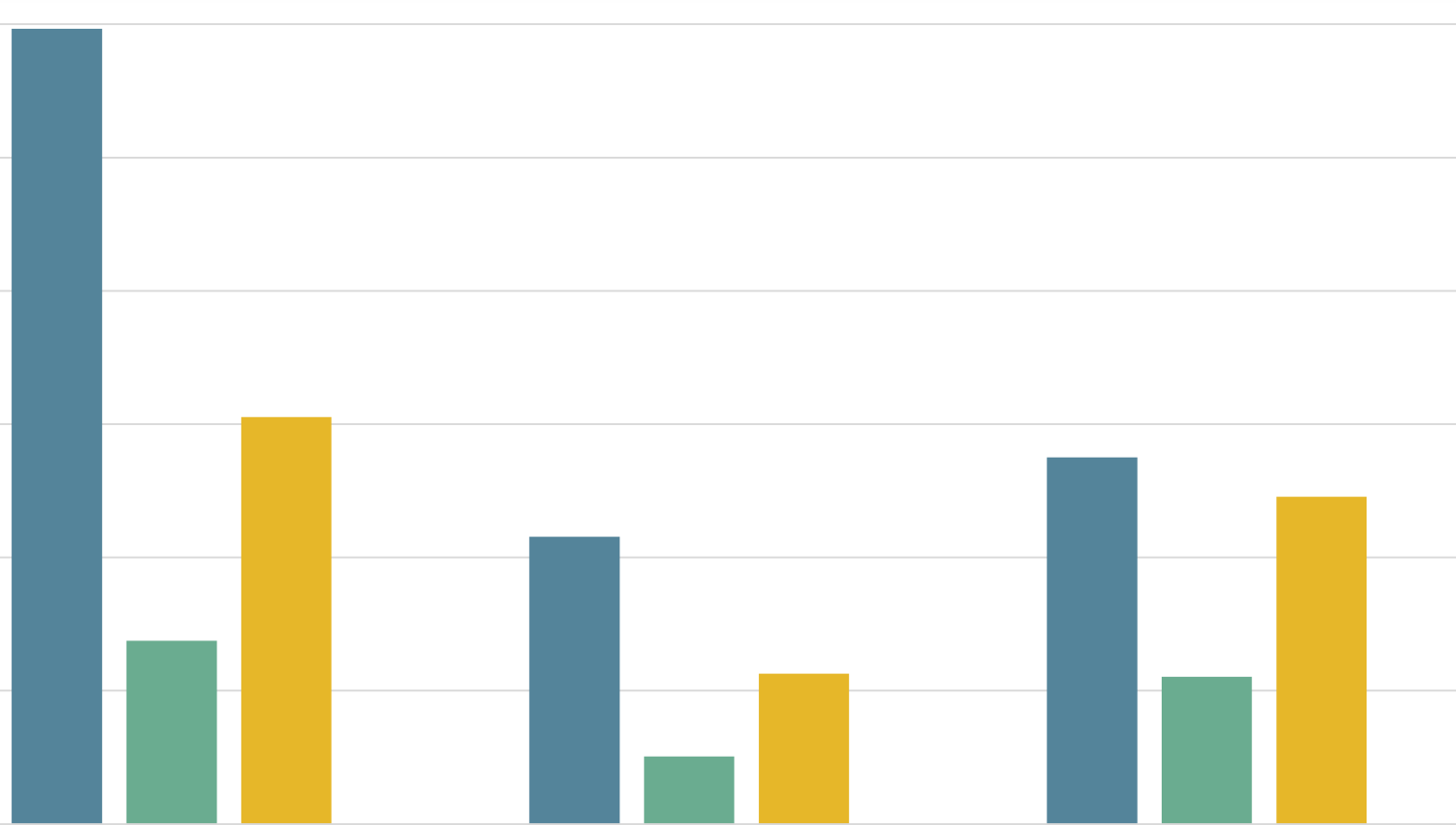
0

Стратегическа цел 1

Стратегическа цел 2

Стратегическа цел 3

■ Реално ■ Цел 2017 г. ■ Цел 2020 г.

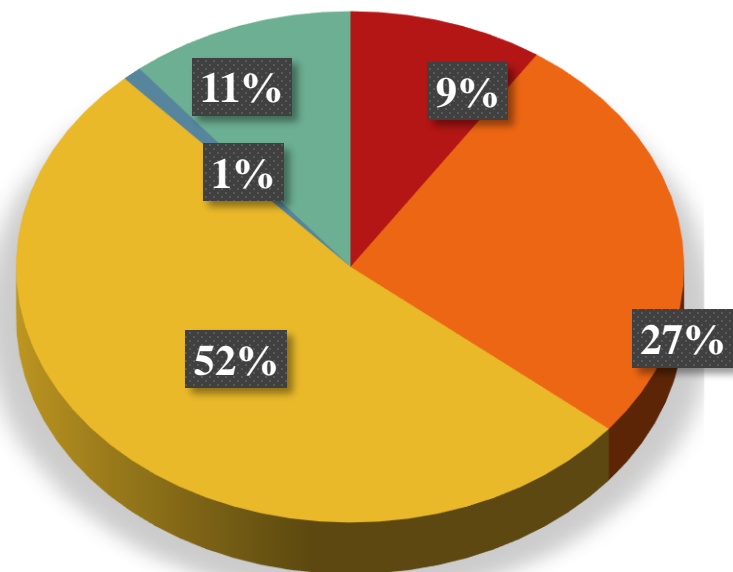
Източници на финансиране на ОСР Шумен 2014-2020 до 2017 г.

Видове източници на финансиране (в хил. лв.)	Общински бюджет	Централен бюджет	Фондове на Европейски съюз	Други източници	Частни фондове, фирми
Планирани	0	62 700	244 000	0	25 300
Реализирани	51 338	144 720	285 169	5 093	59 364
Изпълнение в %	-	230,8%	116,9%	-	234,6%

Данните от фигурата показват, че до 2017 г. е преизпълнен планирания бюджет по източници на финансиране и са реализирани и допълнителни източници от всички видове. В най-голяма степен е преизпълнен Централния бюджет с над 100% от плана. Освен националното съфинансиране по проекти на ЕС (което е само част от приноса на ЦБ), със средства от Централния бюджет са реализирани и редица проекти, които са финансирани през държавни програми. Бюджетът от Фондовете на ЕС също е надминат със 17%. Прогнозите не са заложили за изпълнение на проекти, финансирани от други източници като Норвежки финансов механизъм и други, а в действителност са реализирани такива. **Основен пропуск** в прогнозата за бюджета е липсата на планирани средства от местните публични бюджети, чрез които до голяма степен общините осигуряват изпълнение на Общинските си планове за развитие, които са в основата на изпълнението на ОСР.

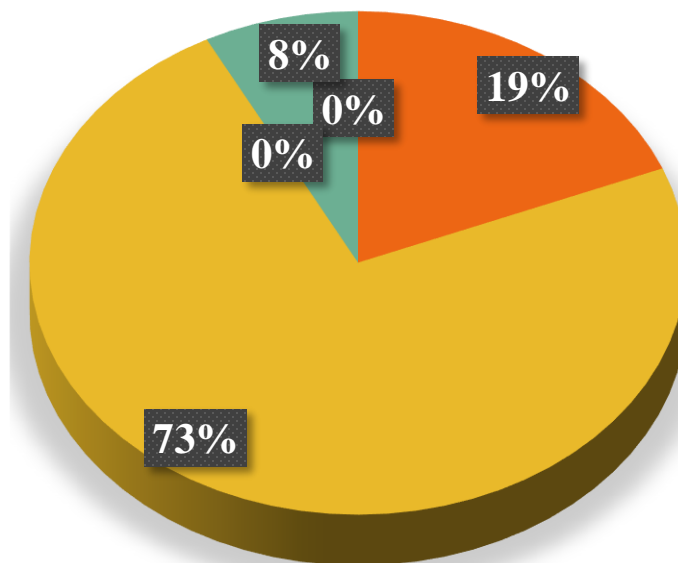
Планирано и реално разпределение на източниците на финансиране на ОСР Шумен 2014-2020 г.

Реално разпределение на източниците на финансиране на ОСР Шумен 2014-2020

- Общински бюджет
- Фондове на ЕС
- Частни фондове, фирми
- Централен бюджет
- Други източници

Планирано разпределение на източниците на финансиране на ОСР Шумен 2014-2020

- Общински бюджет
- Фондове на ЕС
- Частни фондове, фирми
- Централен бюджет
- Други източници

Мониторинг на ОПР за общините в област Шумен към декември 2017 г.

Наименование	Последваща оценка на ОПР 2007-2013 г	Годишен доклад за 2014 г	Годишен доклад за 2015 г	Годишен доклад за 2016 г	Междинна оценка на ОПР 2014-2020 г
Община Велики Преслав					
Община Венец					
Община Върбица					
Община Каолиново					
Община Каспичан					
Община Никола Козлево					
Община Нови пазар					
Община Смядово					
Община Хитрино					
Община Шумен					

	<i>Да</i>
	<i>Не</i>

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Областната стратегия за развитие на област Шумен 2014-2020 г. е документ за стратегическо планиране на регионалното развитие на областта, който е разработен в съответствие с документите за планиране на регионалното развитие от по-високо йерархично ниво и който запазва своята актуалност и след изтичането на половината от програмния период 2014-2020 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Комплексът от изпълнени мерки и дейности по приоритетите за реализацията на стратегическите цели до 2017 г. постига напредък в няколко основни области на въздействие, както следва:

Икономически растеж и развитие на конкурентоспособността на стопанските единици;

Повишена социална сигурност, равнопоставеност и перспективност;
Изградена съвременни пътна, ВиК инфраструктура, висококачествени комунални услуги;

Съхранено и развито уникално културно наследство и околна среда.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

Актуализиране на социално-икономическия анализ, поради настъпили промени в демографското, икономическото, социалното развитие, съответно в SWOT-анализа, ако е приложимо;

Отпадане на Специфична цел 3. „Успешно класиране на Шумен за Европейска столица на културата през 2019 г.“ от Приоритет 1.2. „Активиране специфичния потенциал на областната икономика“, тъй като вече е определена друга Европейска столица на културата за 2019 г. и проектите от тази специфична цел припокриват мерките на Специфична цел 1.1. от същия приоритет;

Актуализиране на ОСР поради наличие на следните условия: в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС и при промени в териториалния обхват на районите за целенасочена подкрепа;

Актуализиране на бюджета с оглед преизпълнение на планирания.

Препоръките, заложи в междинната оценка, са отразени в Актуализацията на областната стратегия за развитие, с цел да се постигнат по-добри резултати при изпълнение на самата стратегия, съобразени със стратегическите документи от по-висок ранг, както и със социално-икономическите промени и тенденции в областта.

Случаите, при които ОСР се актуализира, са следните:

- при съществени промени на икономическите и социалните условия в областта;
- в съответствие с актуализирания документ за изпълнение на регионалния план за развитие;
- **в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;**
- при съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на областната стратегия;
- **при промени в териториалния обхват на районите за целенасочена подкрепа.**

В териториалния обхват на район за целенасочена подкрепа се включват:

- 1. общините от четвърта и пета категория;**
- 2. общините от втора и трета категория при наличието на някоя от следните географски характеристики:**

- а) най-малко 50 на сто от територията на общината е в планински район;**
- б) най-малко 50 на сто от територията на общината е в полупланински район;**
- в) територията на общината е в пограничен район.**

По отношение на **първия критерий** за район за целенасочена подкрепа - да бъде община от четвърта и пета категория по ЗАТУРБ - в област Шумен на този критерий отговарят общините: **Венец, Върбица, Каолиново, Каспичан, Никола Козлево, Смядово, Хитрино.**

По отношение на **втория критерий** общини от трета категория са Велики Преслав и Нови пазар, но и двете общини не са нито планински, нито полупланински, нито погранични.

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Предложенията за актуализация на областната стратегия за развитие са свързани и с идентифицираните в изготвената Междинна оценка препоръки, а именно:

Актуализация на социално-икономическия анализ, поради настъпили промени в демографското, икономическото, социалното развитие, съответно в SWOT-анализа, ако е приложимо;

Отпадане на Специфична цел 3. „Успешно класиране на Шумен за Европейска столица на културата през 2019 г.“ от Приоритет 1.2.

„Активиране специфичния потенциал на областната икономика“, тъй като вече е определена друга Европейска столица на културата за 2019 г. и проектите от тази специфична цел припокриват мерките на Специфична цел 1.1. от същия приоритет;

Актуализиране на ОСР поради наличие на следните условия: в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС и при промени в териториалния обхват на районите за целенасочена подкрепа;

Актуализиране на бюджета с оглед преизпълнение на планирания.

АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЛАСТТА

Икономическото състояние на областта е на сравнително добро равнище.

Брутният вътрешен продукт (БВП), създаден през 2015 г. в област Шумен, е в размер на 1 336 млн. лв., като спрямо стойността на показателя през 2010 г. се наблюдава увеличение със 17%. През 2015 г. брутната добавена стойност (БДС) в областта е 1 155 млн. лв. и бележи ръст спрямо 2010 г. с 16,3%. Показателят БВП на човек от населението също показва увеличение с 28,2% спрямо данните за 2010 г., което показва умерен икономически ръст в областта през последните 5 години.

АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЛАСТТА

Ключови икономически сектори в областта са услугите и индустрията, които създават по-голямата част от БДС. Стойността на показателя брутната добавена стойност за тези сектори се увеличава за сметка на аграрния сектор. Секторът на услугите през 2015 г. генерира 56,3% от БДС, следван от сектор индустрия (31,4%). През 2015 г. аграрният сектор генерира само 12,4% от БДС и се увеличава с 19,2% спрямо 2010 г. С най-висок ръст е индустрията с 33,2% от данните за 2010 г.

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Актуализиран SWOT анализ – силни страни

Благоприятно ситуиране на областта по отношение на важните транспортни оси в страната, с възможност за интегриране в международните транспортни потоци, респективно икономически връзки;

Близост до Черно море, с възможност за активна роля на „подхранващ тил“ на Черноморското крайбрежие;
разнообразни природни ресурси, подходящи за алтернативни форми на туризъм;

Благоприятен климат за развитието на разнообразно земеделие (производство на зърнени и технически култури, зеленчукопроизводство, лозарство);

Наличие на академични институции и на научно-изследователски звена в областта на земеделието, в които работят високо квалифицирани кадри;

Актуализиран SWOT анализ – силни страни

Широка гама от предлагани педагогически и инженерни специалности в Шуменския университет и наличие на добре подготвени педагогически и инженерни кадри в областта;

Много богато културно наследство - сериозна база за развитие на културен, познавателен и спортен (езда) туризъм;

Изключително богат културен живот, включващ разнообразни културни прояви с местна и национална значимост;

Наличен комплексен регионален туристически продукт; увеличаването на ДМА е показател за разширяване на дейността и технологично обновяване на предприятията в областта;

Голям дял на микро и малките предприятия (над 98 % от предприятията в областта), което е предпоставка за по-голяма адаптивност и гъвкавост на местната икономика към предизвикателствата на пазарната икономика;

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Актуализиран SWOT анализ – силни страни

Наличие на значителен трудов ресурс с богати традиции в земеделското производство;

Гъстотата на пътната мрежа с национално значение (АМ и I клас) в областта е два пъти по-висока от средната за страната, което осигурява една много добра достъпност на общините до областния център.

Добре развита жп-инфраструктура в областта, подпомагаща транспортните и икономическите ѝ връзки с останалата част от страната, с два основни жп-възела (Шумен и Каспичан) на територията на областта, с национално значение;

Добре развита енергийна инфраструктура, изградени над 20 бр. ФТЕЦ;

Газифицирани градовете Шумен, Каспичан и Нови Пазар;

Изградени и пуснати в експлоатация ПСОВ Шумен, Нови пазар и Велики Преслав;

Наличие на вторични урбанизирани ядра (Каспичан, Нови Пазар и Велики Преслав) със стопански и културен потенциал за развитие.

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Актуализиран SWOT анализ – слаби страни

През територията на областта не преминават общоевропейски транспортни коридори;

Определена вътрешна периферност на северните и южните части на областта;
Намаляване на общия брой на населението и концентрирането му в гр. Шумен и неговата община;

Влошаване на възрастовата и образователната структура на населението;

Неблагоприятна териториална структура на икономиката в областта с големи контрасти между „център“ и „периферия“ (ос на икономическо развитие „запад-изток“, включваща общините Шумен, Каспичан, Нови пазар и Велики Преслав и изоставаща северна и южна периферия, включваща останалите общини, без наличие на опорни икономически центрове в тях);

Недостатъчно добре развити партньорски връзки между бизнеса и органите на държавната и местната власт;

Неизползван пълноценно големия потенциал на аграрната наука и практика в областта;

Актуализиран SWOT анализ – слаби страни

Средните заплатите в областта са по-ниски от тези за страната като цяло;

Големи различия в социално-икономическото развитие между община Шумен и всички останали девет общини в областта;

Недостатъчна социализация на ромската общност, въпреки изпълнените мерки;

Здравните заведения и специализираните медицински кадри са концентрирани предимно в общините Шумен, Велики Преслав и Нови пазар, докато в останалите общини се чувства недостиг на квалифицирана медицинска помощ;

Има значително несъответствие между реалните потребности от кадри на пазара на труда и предлаганите специалности в професионалните училища;

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Актуализиран SWOT анализ – слаби страни

Не достигат финансовите средства за развитието на културата и поддържането на богатите културни традиции в областта;

Недостатъчно ефективно се използва богатото културно-историческо наследство за развитието на туризма;

Недобротото състояние на техническата инфраструктура в областта не допринася за привличане на инвеститорски интерес;

Затварянето на Върбишкия проход затруднява транспортните връзки с Южна България;

Периферните територии на областта се обслужват единствено от общинска пътна мрежа, чието поддържане е затруднено, особено в зимни условия;

По-ограниченото развитие на регионалната и общинска пътни мрежи затруднява комуникациите между малките и средни градове и селата извън обхвата на първокласните пътища;

Поради лошото състояние на водопроводната мрежа, почти половината от подаваните количества питейни води се губят и като абсолютна стойност са едни от най-високите за СИ район и за страната;

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Актуализиран SWOT анализ – заплахи

Недостиг на финансови средства за реализиране на проекти в областта на ефективното използване на природните ресурси и опазване на околната среда;

Засилване на засушаванията в резултат от промени в климата;

Намаляване дела на обработваемата земя, използвана за лозови масиви и влошаване на структурата на земеползването в резултат от прекалено раздробяване на земеделските имоти;

Намаляване на водните ресурси и влошаване на техните качествени характеристики в резултат от антропогенната дейност;

Липса на законодателство, регламентиращо изискванията за опазване и управление на ландшафтите и непълнота на законодателството за опазване на биоразнообразието;

Миграциите на населението (главно на младите генерации) ще продължават да оказват и в бъдеще негативно влияние на останалите демографски параметри;

Съществува опасност от демографски срив и обезлюдяване на малките населени места, ако се запазят съществуващите тенденции;

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Актуализиран SWOT анализ – заплахи

Липсва система за събиране и обмен на информация, мониторинг и оценка на биологичното разнообразие в горските екосистеми;

Продължаващият социално-икономически упадък на периферните общини ще предизвика свръх концентрация на работна сила в областния център и ще засили външната миграция на икономически активното население;

Липса на мотивация за работа сред лица, за които социалното подпомагане е начин на живот;

Задълбочаването на различията между реалните потребности на пазара на труда и нивото на професионалното обучение в областта ще възпрепятства адаптирането на местната икономика към новите предизвикателства;
забавяне на изграждането на АМ „Хемус“;

Неосигуряване на финансови средства за ремонт и поддръжка на пътищата от републиканската и общинската пътна мрежа;

Недостиг на финансови средства за реализиране на екологични проекти;
увеличаване на площите с нарушени територии и проблем с тяхната рекултивация;

Продължаваща депопулация на периферните общини и задълбочаване на Вътрешно областните различия в нивото на социално-икономическо развитие;
западане на градските функции на малките градове;

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Актуализиран SWOT анализ – възможности

Изграждане на АМ „Хемус“ в участъка Шумен - В. Търново;

Изграждане на скоростен път Русе-Шумен;

Удвояване на жп линията Русе-Каспичан;

Рехабилитация и реконструкция на път Шумен - Велики Преслав –
Върбица - Сливен;

Отваряне на Върбишкия проход;

Подобряване състоянието на пътищата от републиканската пътна мрежа и
общинските пътища на територията на областта;

Подобряване състоянието на горския фонд, засегнат от незаконни сечи,
природни бедствия, съхнене, болести и пожари;

Увеличаване обхвата на защитените територии, прекатегоризиране на
част от съществуващите и обявяване на нови защитени територии;

Създаване на предпоставки за задържане на населението в селските
общини чрез разработване и реализиране на специални програми и
проекти за подобряване качеството на живот;

Защита на местните производители от нелоялния внос и нелоялните
конкуренти от местни и чужди фирми;

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Актуализиран SWOT анализ – възможности

Привличане на инвестиции в земеделието, индустрията и туризма;

Капацитет за интелигентна специализация по тематични области „Индустрия за здравословен живот и био-технологии“ и „Нови технологии в креативни и рекреативни индустрии“;

Разработване и реализиране на програми и проекти за интензифициране на икономическото развитие на периферните общини;

Развитие на биологично земеделие по европейски стандарти, което ще стимулира развитието на хранителната промишленост;

Развитие на лозарството, зеленчукопроизводството и винарството

Разработване на маркетингова стратегия за възраждане и интензифициране на земеделието, за създаване на гъвкави механизми за насърчаване на земеделското производство и защита интересите на производителите;

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Актуализиран SWOT анализ – възможности

Изграждане на преработвателни предприятия за селскостопанската продукция;

Осигуряване на временна заетост по различни програми, включително при реализиране на инфраструктурни проекти, на проекти в земеделието и горското стопанство;

Ориентиране на професионалното образование към реалните потребности на пазара на труда в областта;

по-активно включване на НПО;

Разработване и реализиране на проекти за съхраняване и възстановяване на богатото културно-историческо наследство в областта;

Газифициране на стопанските субекти и развитието на пазара на природен газ за битови нужди и в други населени места от общините в област Шумен;

Внедряване на съвременни информационни технологии в управлението околната среда и природните ресурси, вкл. географски информационни системи (ГИС);

Повишаване на екологичната култура на населението, екологично образование и възпитание на подрастващите;

Превръщане на малките градове в опорни икономически и обслужващи центрове, балансиращи притегателната сила на областния град;

Извод: С оглед на актуализирания социално-икономически и SWOT-анализ не е необходимо да се правят други промени в стратегическата рамка на плана освен препоръката от междинната оценка.

С оглед на изведените препоръки в Междинната оценка на ОСР Шумен се прави следната промяна в стратегическата рамка на ОСР Шумен:

отпада Специфична цел 3. „Успешно класиране на Шумен за Европейска столица на културата през 2019 г.“ от Приоритет 1.2. „Активизиране специфичния потенциал на областната икономика“, тъй като вече е определена друга Европейска столица на културата за 2019 г. и проектите от тази специфична цел припокриват мерките на Специфична цел 1.1. от същия приоритет.

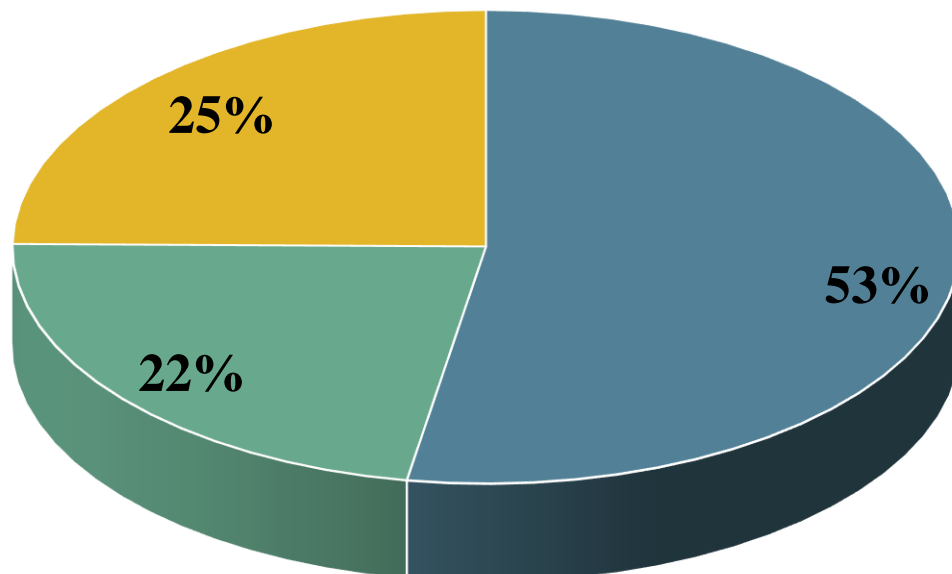

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Разпределение на актуализирания бюджета на ОСР Шумен 2014-2020 по стратегически цели в %

Източник: Собствени изчисления

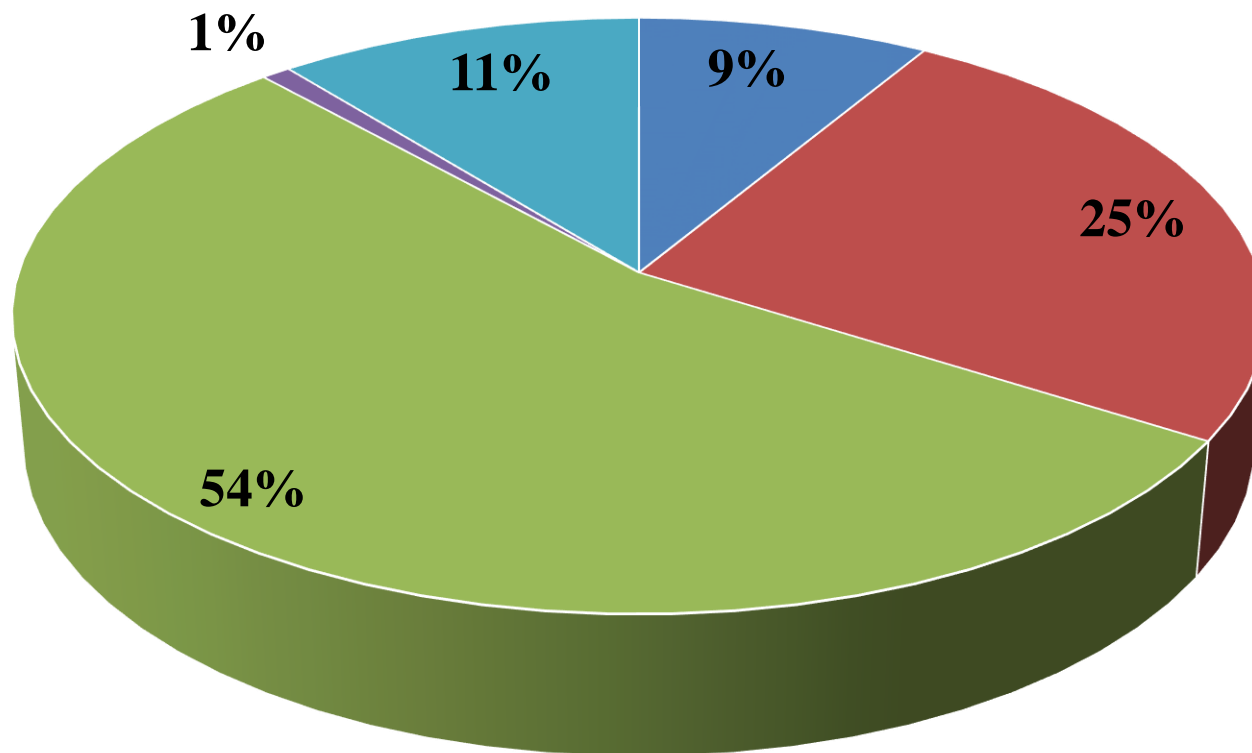

- **Стратегическа цел 1. Устойчиво повишаване икономическата жизненост на област Шумен чрез активиране на местния потенциал и подобряване на екологичните условия**
- **Стратегическа цел 2. Ограничаване на социалната изолация и подобряване условията за развитие на човешкия капитал**
- **Стратегическа цел 3. Балансирано и устойчиво териториално развитие**

ИНСТИТУТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ

Разпределение на актуализирания бюджет на ОСР Шумен 2014-2020 по източници за финансиране в %

■ Общински бюджет ■ Централен бюджет ■ Фондове на ЕС ■ Други източници ■ Фондове, фирми

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Актуализацията на Областната стратегия за развитие на област Шумен ще подобри основно бюджетната рамка на ОСР до 2020 г., поради оползотворения вече бюджет. Това ще доведе до по-високи резултати от планираните и постигане в по-голяма степен на основната цел за намаляване на социалните, икономическите и пространствените дисбаланси в развитието, както на областта, така и в обхвата на СИР.

Част от общините в областта все още не отчитат регулярно изпълнението на общинските си планове. Тъй като областната стратегия се измерва основно с тази информация, следва общинските администрации да изпълняват стриктно задълженията си по ЗРР и ППЗРР по отношение на периодичното отчитане на изпълнението на общинските планове и подаване на информацията към областна администрация, за да може и изпълнението на областната стратегия да бъде по-ефективно.

Благодарим за вниманието!

Адрес: София 1618,
бул. “Цар Борис III” № 168
Бизнес център «Андромеда» оф.13
тел/факс: 02/987-13-14; 987-33-05;
GSM: 0889 777 994; 0885 716 168
E-mail: office@ippm-bg.org
Web: www.ippm-bg.org
Управител: **Петя Донова**